

NAPREJ

Glasilo jugoslovanske socialno demokratične stranke

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan opoldne.

Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 6, I. nadst., Učiteljska tiskarna.

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 36.—, za pol leta K 18.—, za četrt leta K 9.—, za mesec K 3.—. Za Nemčijo celo leto K 40.—, za ostalo tujino in Ameriko K 48.—.

Inserati: Enostopna petična vrstica 30 v; pogojem prostor 50 v; razglasi in poslano vrstica po 60 v; večkratni objavi po dogovoru prim. oren popust.

Reklamacije za list so poštne proste.

Posamezna številka 14 vinarjev.

Kakšna načela ima Seidler?

»Arbeiter-Zeitung« objavlja zanimivi članek:

Tudi Seidler, avstrijski ministrski predsednik, ima načela glede na reševanje narodnih in državnih problemov. Njegova vlada se glasom izjave v poslanski zbornici z dne 7. marca t. l. trdno drži »večkrat ponavljanih načel toliko glede na pravice narodov v Avstriji do samouprave, ki ne bi segala preko deželnih mej, torej na ozemljih njihovih naselitev, kolikor tudi glede na pravice narodov do samoodločbe, v kolikor je v soglasju s predpostavami za ohranitev in razvoj državne skupnosti.«

Vlada se je torej postavila s tem na »podlago načela narodne samoodločbe, da namreč nobena narodnost ne sme zatirati drugo, da ima pač vsaka pravico, da se izživi na svojem ozemlju«. Načelo, po katerem hoče g. Seidler izvesti novi red v Avstriji, bi bila torej na eni strani ohranitev predanih nam kronovin, na drugi strani pa v deželah, v katerihne biva en sam narod, narodna avtonomija kot zaščita tistega naroda, ki je v manjšini. Tudi je onega dne, ko je razvijal svoja načela, Seidler pripovedoval, da je »jugoslovansko vprašanje označiti kot dejstvo, mimo katerega se že sedaj ne more iti več brezbrizno. Da obstoji to vprašanje, tega gotovo nihče ne more več utajiti«. Vlada je »rada pripravljena, da v okviru svojih pooblastil stopi v razpravo o jugoslovanskem vprašanju s ciljem skorajšnje rešitve«.

To so torej »načela«, ki jih imenuje gospod Seidler svojo last in o katerih misli, da so povsem zadostna, da povzdignejo, če se uresničijo, avstrijsko državnost v ozračje čiste harmonije.

Jasno je, da se narodna avtonomija v mejah kronovin ne more morda omejiti le na eno kronovino, temveč, da se mora uveljaviti to načelo, po katerem treba ravnati, povsod, kjer je v eni kronovini več narodov. Seidler si v resnici ni mislil uresničenja le za Češko, temveč tudi za Koroško, Štajersko in sploh vse dežele, v katerih je tako narodno vprašanje. Meščanskim poslancem je izročil svoje »izdelke«, s katerimi naj bi se udeležila njegova »načela«. Prav to pa je izzvalo na Štajerskem in Koroškem razburjenje, ki se je izprožilo na sprejemih pri cesarju. Mnogo bolj, kot slovenska agitacija za samostojno jugoslovansko državo, je bil ta namen vlade, da se Slovincem v teh kronovinah poudari samouprava, povod razburjenju. Ta je izzval divje besnenje nemških gospodarjev teh dveh dežel.

To je tista kriva nemško-meščanska politika, ki odklanja na jugu kot strašanski napad, kar na severu slavi kot plodovit naroden napredek! To je ravno neplodnost te politike, da se ne more preriti do kakega resničnega in pristnega narodnega principa.

Toda kako dela ta Seidler? Mar vztraja pri svojih načelih, ali jih brani, ali dokazuje, da so pametna, ali zastopa njihovo potrebo? Kdor misli tako, ne pozna Seidlerja! Njegovo načelo je v resnici edinole to, da se

odreka vseh načel, če se mu zdi, da tako zahteva trenutni interes, da ne spoštuje nobenega načela, če bi borba zanje utegnila prinesiti kako nevarnost! Tako vidimo istega Seidlerja, ko razglasa načelo narodne avtonomije v notranjosti dežel, kako prisostvuje naskokom na ta načela. Gospodje z juga so sicer pošteno psovali Slovence, ali na koncu koncev je njihovo razburjenje veljalo načrtom vlade, ki je postavila načelo, da se narodna avtonomija ne more ustaviti pred Koroško in Štajersko.

Pa kaj to briga g. Seidlerja? Sedaj misli, da si mora le ohraniti naklonjenost nemških nacionalnih strank, četudi gredo po vodi vsa načela. In posrečilo se mu je celo, da se kaže kot deležnika na tistem toku, ki je v resnici obsojen proti njegovim načrtom in ki se je vžgal na njegovih namenih. Neumni smo že, ali navihani tudi — — —

Podobno igro si hoče g. Seidler dovoliti tudi s sklicanjem državnega zbora. Načelno je namreč za sklicanje državnega zbora čim prej, kakor da ne bi hotel vladati brez državnega zbora. Obenem pa daje razumeti, da misli resno, da je sklicanje državnega zbora odvisno od njegove prijaznosti, a na tako naklonjenost da bi bil pripravljen le tedaj, ako se poslanci obvežejo, da se bodo dobro vedli, in če se najde zadostno veliko število poslancev, ki bi v vladanju g. Seidlerja hoteli videti ideal vladanja! Četudi je šele vprašanje, ali se iz strank poslanske zbornice da izkristalizirati kaka vladna in državna večina. To pa je menda gotovo že danes, da za Seidlerjevo vlado ne bo večine! Gospod Seidler ve dobro, kako danes v resnici izgleda v Avstriji in kaj je v igri, ako bi se hoteli igrati s potrpežljivostjo ljudstva! Državni zbor se mora sklicati! In če je delovanje ljudskega nastopa nezdržljivo z obstojem Seidlerjeve vlade, potem se bo seveda morala umakniti — Seidlerjeva vlada!

Kočevarska politika.

»Nato je cesar sprejel deputacijo iz Spodnje Štajerske, Kranjske, Trsta in s Primorja, katero je vodil dunajski župan dr. Weiskirchner... V imenu Kočevarjev je govoril cesarski svetnik Loj.«

Naši someščani iz Kočevja so krasni in pridni ljudje. Že okolo 600 let stanujejo kot majhna zaključena manjšina med Slovenci in niso bili raznarodeni. Zunaj Kranjske jih poznajo iz minulih časov kot »havzirarje«. »Kočevar« ima navado, da stopi v gostilni k naši mizi in uprizori majhno loterijo, pa se dobi južno sadje in sladkorčke.

Lepo je, ako se kaj zgodi za ljudi iz Kočevja. Ali naj bodo v pomanjkanju? Pomanjkanje se mora zmanjšati. Ali se boje za nacionalno nedotakljivost svojega starega jezikovnega otoka? Treba jim je zagotoviti vsako možno garancijo!

Toda, ako dva velika evropska, dva velika avstrijska naroda stremita po tem, da si uredita svoje razmere, ali naj pustimo izborne Kočevarje iz Kočevja in iz drugih krajev tako očitno v ospredje?

Kakor hitro v Avstriji kdo govori: Nacionalna avtonomija! — tukaj odgovori opominjevalno povzdignjeni kazalec: Da, toda Kočevarji?

Seveda, Čehi se osmešijo, ako se poganjajo za svoje pravice. V resnici se osmešijo. In potem moti slava tega njihovega veledele spanje nemškim možem.

Jugoslovanski problem v Avstro-Ogrski se mora, mora in mora rešiti. Zadušimo se sicer. To vojno zahvalujemo njemu. Zgodovinske pravice dveh velikih narodov te države in države sploh so v nevarnosti.

Nasproti jim stavljamo zgodovinske pravice kronovin. Kar je bilo enkrat štajersko, se za božjo voljo ne sme nikoli združiti s Koroško. Deželna meja med Koroško in Kranjsko, nikdar je nacionalna misel Slovencev ne sme prekoračiti.

Toda ne, pravzaprav niso mišljene niti zgodovinske pravice vojvodine Koroške, niti historične tradicije Kranjske. Mišljene so, to je prava tajnost, tradicije in predvsem pravice vojvodine Kočevje — ki je kakor znano fevdalna vlast Auerspergov.

V času, ko nas morejo rešiti le velikopotezna politična dejanja, pa uganjamo kočevarsko politiko.

To je: politika malega kramarstva. To je: loterijska politika. To je: politika sladkorčkov.

To zanimivo prisposoba je priobčil graški »Arbeiterwille« po »Frieden«.

Politični pregled.

— Sedanji svetovni položaj tolmači madjarski »Vilag« precej pesimistično. »Predstavimo si — piše, — da se posreči, kar je zamislil genij Ludendorfa. Na zapadu je fronta entente razbita po nemških silah. Francoska vojska ujeta. Ostanki angleških čet so se rešili preko kanala. V Makedoniji je Sarail pobegnil. Italijani, pregnani so preplavili v Tripolis. Iz Mezopotamije so Angleži izgnani in nad vsem evropskimi lukami gospodarijo Nemci. To bi pomenjalo res zmago. A kaj sledi iz te zmage? Centralni vlasti imata Evropo, ententa mase. Vojna se izpreminja v gospodarsko. Ententa blokira Evropo... To vse je seveda fantazija. Toda, imeti moramo na umu, da te vojne ne bidejo samo vojske, ampak narodi, flote, kontinenti, zaloge živeža in socialne razmere ter da v slučaju militarične zmage stoje pred nami nedogledne perspektive.« To tolmačenje v resnem madjarskem listu je velikega pomena za vsak poedini narod. Pred vsem zahteva vsega uvaževanja naglašanje »socialnih odnošajev«. Vsak poedini narod je vpleten v ta svetovni konflikt, s svojo politično, prosvetno, socialno in gospodarsko močjo. In to dejstvo zahteva organizacijo vseh naših energij, da srečno izidemo iz tega konflikta. Treba, da koncentriramo vse naše javno življenje, ker to je predpogoj organiziranemu delu. To je

LISTEK.

Bližnje socialne naloge slovenskega ljudstva.

Pod tem naslovom je predaval dne 25. maja Abditus - Prepeluh v »Ljudskem odru« v Trstu. Iz velezanimivega predavanja, ki ga je posetilo veliko število slušateljev posnemamo nekoliko vodilnih misli:

Še pred petdesetimi leti je bilo med kulturnim slovestvom ekstremno kapitalistično naziranje o družbi prevladujoče. Najnovejša doba pa stoji v znamenju ljutih bojev za socializacijo kapitalističnega družbenega gospodarstva. V te boje je bolj in bolj posegala država potom zakonodajec, kakor nekak razsodnik med bojujočimi se strankami. Ljudstvo se je bolj in bolj naslanjalo na državo, ki je postala prva in zadnja instanca državljanom. Ni čuda tedaj, da so pričele razne stranke stremeti za tem, da si pridobe odločilen vpliv v državi. S tega vidika je presojati tudi najnovejše gibanje Slovencev, ki so spoznali pomen in moč države, ter stre-

me sedaj za svojo poglavitno socialno zahtevo, t. j. za politično osvoboditvijo. Če namreč demokratični tok, ki obvladuje danes že velik del kulturnega sveta, prinese tudi Jugoslovonom državnost, bo že to doneslo domačemu prebivalstvu znaten kos kruha.

Prirodni zakladi, pridełki, zemljepisna lega, vse to podaja slovenskemu ozemlju sigurne predpogoje za lep gospodarski razvoj. Če točno pregledamo, kaj nam ponuja slovenska zemlja, opazimo, da imamo izvzemši železne rude, vsega dovolj, da moremo neodvisni živeti, ako uredimo svoje gospodarstvo po načelih socialne pravičnosti. Vendar, kdo ima prirodne zaklade in obsežne naše gozdove v lasti? Predavatelj je z obilnim statističnim materialom dokazal, da posedujejo to maloštevilni fevdalci, razni fondi, država in tuji velekapitalisti. Slovenec ima od teh bogastev edino ta dobiček, da hodi v one obsežne gozdove na slabo plačano tlako. Slovensko ljudstvo je namreč proletarsko ljudstvo, ki se sestavlja po ogromni večini iz kmetov, oziroma poljedelcev in tvorniških delavcev. To nam je treba imeti predvsem pred očmi, če hočemo uravnati svoja stremjenja po realnih zahtevah. In tako nam je zahtevati, da se polovičarsko izvedena kmetska odveza iz l. 1848. iz-

vede dosledno do konca. Le na ta način dospe slovensko ljudstvo do prirodnih bogastev svoje zemlje, ter do primerne kapitala, na katerem bi se zasnovala domača industrija.

Velike važnosti za slovensko ljudstvo je strokovna organizacija in zadružništvo, ki sta dali že pred vojno lepe sadove, a jim še mnogo manjka do popolnosti. Potom zadružne organizacije bo možno ubiti gospodarski individualizem in egoizem in vpostaviti bratstvo in solidarnost vseh stanov, ki žive od dela. Po vojni bo zadružna organizacija imela za ljudstvo velik pomen. Paziti pa se bo moralo, da bo njen notranji ustroj res demokratičen, in da ne postane plen posameznih koristolovcev. Velik kulturni pomen vsake ljudske organizacije, posebno pa zadružništva tiči v tem, da vzbija ljudstvo v vseh gospodarskih in javnih vprašanjih. Nadalje se bo morala preosnovati občina in njena uprava. O socialnih nalogah občine je predavatelj obširno razpravljaj, tako tudi o socialno pravičnem obdačenju ter o raznih perečih socialnih naredbah, ki se morajo po vojni takoj izvršiti, kakor o zavarovanju za starost in onemoglost ter proti brezposelnosti. Predaleč bi zavedlo obširneje govoriti o tem na tem mestu. Vendar ho-

borba narodov, v kateri podleže tisti, ki v usodnem trenutku ne bo znal naglašati svojih pravic in uveljavljati svojih zahtev do življenja in eksistence. Vsa politično-socialna organizacija naroda je faktor, ki bo pri delitvi »hleba« igral morda prvo in odločilno vlogo.

— **Unija med katoliki in pravoslavni?** Hrvatski listi poročajo iz baje zanesljivega vira, da so pred kratkim se sestali v Zagrebu ugledni pravoslavni profesorji teologije s katoliškimi teologi in profesorji. Predmet posvetovanja je bil: najti pot do unije med eno in drugo cerkvijo. Sklenili so, ustanoviti skupno strokovno bogoslovsko glasilo, ki naj bi s stvarnimi razpravami ugledilo pot uniji. Vse to se je baje zgodilo z vednostjo cerkvenega poglavarja. Podrobno poročilo o zadevi da bi bilo sedaj neumestno, a opozarja se na članke, katere je napisal škof dr. Mahnič in ki so bili objavljeni v zagrebških »Novinah«.

— **Proti poljskemu pomožnemu zboru.** V Marmaros-Szigetu se je v soboto pričela glavna sodna razprava proti nekaterim članom razpuščenega poljskega pomožnega zbora. Obtožba navaja: »Večji del v območju poljskega pomožnega zbora je dne 15. febr. ob 8. zvečer ko je bil razdril železniško linijo, brzozjavno in telefonsko zvezo, iz svoje štacije odkorakal svojevoljno proti vzhodu z očitnim namenom, da se skozi naše čete prebije v Ukrajino. Naše vojaške čete pa so enemu delu zbora preprečile odhod. Okolo 120 častnikov in 3500 mož pomožnega zbora je bilo razoroženih ter odvedenih v Huszi, kjer se je pričela sodna preiskava. Na podlagi poizvedovanj se je dvignila obtožba proti 91 častnikom in 24 vojakom, ki se imajo zagovarjati pred vojnim sodiščem. Zaslišanih bo nad 100 prič. Ostali člani pomožnega zbora so se morali podvreči naboru. Za vojaško službo nesposobni so bili odpuščeni, ostali pa uvrščeni v c. in kr. armado. Sodna obravnava bo trajala več dni.

— **Agrarno vprašanje v Ukrajini.** Kijevski listi javljajo, da je nemški zastopnik baron Mumm ukrajinskega poljedelskega ministru izročil strokovno mnenje o agrarni reformi Ukrajine, katerega temeljna načela se strinjajo s tem, naj se veleposestvo v gotovih stanovitih mejah pridrži, kmetom pa se naj omogoči, da po nizkih cenah nakupijo zemljišča. Kupnina se ima izročiti državi. Prejšnji posestnik dobi en del kupnine v gotovem denarju, ostanek pa v zadolžnicah banke za poljedelski kredit.

— **Volitve v Rumuniji.** Iz Bukarešta se poroča: Pri volitvah za prvi kolegij romunskega senata je bilo izvoljenih 67 pristašev vlade, 2 carpista in 1 neodvisen kandidat. S tem so končane volitve za senat, v katerem ima vladna stranka ogromno večino.

— **Odprava činovnih razlik na Ruskem.** Ruska republika je izdala odredbo o odpravi činovniških zastopnikov. Odredba se glasi: Socialistična ruska republika sovjetov priznava v svojih odnošajih do inozemskih držav načelo popolne enakosti velikih in malih narodov. Zato sklene svet ljudskih komisarjev naslednje: »Naslovi poslanik, minister kakor tudi naslovi drugih diplomatičnih zastopnikov se odpravijo. Vsi pri inozemskih državah pooblaščenih zastopniki Rusije se imenujejo »pooblaščen zastopnik socialistične ruske zvezne republike sovjetov.« V zmislu mednarodnega prava, ki je vsem med seboj enakim državam skupno, se smatrajo vsi pri socialistični zvezni republiki sovjetov pooblaščen diplomatični agenti inozemskih držav neglede na njih čine pravtako za pooblaščene zastopnike.

— **Mir med Turčijo in kavkaško republiko.** Iz Carigrada se brzozjavno poroča, da je bila dne 4. junija podpisana mirovna pogodba, sklenjena med Turčijo in kavkaško republiko.

— **Nemški podmorniki pred Ameriko.** »Daily Mail« poroča iz Newyorka, da je v zadnjih dneh po nemških podmornikih 14 ladij potopljenih ob atlantiškem obrežju. Dne 6. junija je bila ob rtu Virginia potopljena ladja »Desaens«. Osoda posadke še ni znana.

— **Lansing svari pred mirovnimi pogoji.** Državni tajnik Lansing je dejal v nagovoru, ki ga je imel ob priliki promocije za častnega doktorja columbijske univerze:

Svarim pred nemškimi mirovnimi pogoji, ki prihajajo k nam po različnih potih. Ker smo se že zapletli v največji boj, kar jih pozna zgodovina, bi bilo skoro zločinsko, da bi se ozirali nazaj.

Dnevne beležke.

— **Ljubljanski občinski svet** ima jutri v torek ob 6. zvečer svojo redno javno sejo.

— **Občinski svet ljubljanski** ima jutri zvečer svojo sejo. Seja sama nas ne vznemirja; vsaj ima obč. svet vsak mesec svojo sejo ali pa tudi še več. Nekaj pa je, kar nam zlasti ne ugaja, to je, da so tolikokrat na seji točke, ki omejujejo pravice mestnih uslužbencev ali pa uslužbencev pri mestnih podjetjih in mestnih zavodih. Službene pragmatike so se že v nekaterih primerih poslabšale s tem, da se ljudi izroča birokratični oblasti sefov in predstojnikov. To ravnanje ni demokratično, ni v čast napredni večini v ljubljanskem občinskem svetu. Demokratizem zahteva kaj drugega: več svobode, kolegijalno ravnanje z nameščenci in materialno izboljšanje za uslužbence v tistem razmerju, kakor so jih poslabšale sedanje vojne razmere. Občinska politika bi morala skrbeti tudi za to, da preskrbi za starost vse uslužbencev in njih svojce; ta naloga občine še ni izvršena, dasi ni težavna. Kakor razvidimo iz dnevnega reda, je na tajni seji občinskega sveta oddajanje razpisanih mest v Mestni hranilnici ljubljanski. Mi bi se tega vprašanja ne dotikali, če ne bi bili čitali brutalno grožnjo v »Sl. N.« Zadeva je postala z objavo grožnje javna in je javnost moralno primorana, da razpravlja o njej, zlasti, ker uradniki Mestne hranilnice sami žele, da se pri imenovanjih ne zgodi nikomur krivica. Vprašanje imenovanja v Mestni hranilnici se prav lahko reši tako, da bodo vsi kompetenti zadovoljni, če se izvede v zmislu navsila in prošnje prizadetih. Gre za preteriranje. Uradniki Mestne hranilnice imajo vendar službeno pragmatiko in ne žele in ne zahtevajo prav nič več, kakor to, da ta velja za uradnike in za vodstvo zavoda. Za danes omenjamo samo to, ker želimo, da se stvar reši pravično in demokratično ter da občinski svet tudi na zunaj pokaže svojo dobro voljo. Jutri objavimo še resolucijo sestanka Društva zasebnih uradnikov in uradnic, ki jo sploh nismo mislili objaviti, dasi smo že enkrat obljubili. Ta naj zadevo še sama nekoliko pojasni.

— **Vojna in draginja ne izpremenita ničesar na pogodbah.** Najvišji sodni dvor je potrdil sodbo višjega sodišča, ki je razsodilo, da je kupna pogodba veljavna, ker sta se stranki za cene in pogoje zedinili že tekom vojne, tako da sta oba dela morala upoštevati vojne razmere. Neki stavbenik je prevzel gradnjo novega okr. sodišča in naročil železo v aprilu 1916. Pa ga tvrdka ni mogla dobiti, ker je v januarju 1917 nastopilo državno gospodarstvo z železom. Dne 30. junija 1917 je tvrdka za železo obvestila stavbenika, da vsled državnega gospodarstva z železom ugasnejo vsa naročila. Stavbenik pa je tvrdko tožil, češ, da je pogodba veljavna.

— **»Denuncijant«** je naslov uvodniku sobotne številke »Slovenskega Naroda«. V njem pripoveduje, »da je denunciral posamezne osebe, obtoževal cele stranke, blatil je ogromno večino slovenskega ljudstva, sedaj pa je dosegel višek in je izbrizgal svoj strup proti onim sinovom našega naroda, ki z občudovanja vredno požrtvovalnostjo vršijo svoje dolžnosti pod orožjem. Že nekaj časa sem se vrše po nalogu notranjega ministrstva pozvedovanja, kako razpoloženje v narodnem oziru prinašajo med ljudstvo vojniki naših domačih polkov, in paralelna preiskava se vrši s strani vojaške oblasti. Te preiskave so se pričele na podlagi denunciacije, ki jo je deželni glavar dr. Ivan Šušteršič osebno napisal na naslov nekega visokega mesta. Ta denunciacija je naperjena osobito proti moštvu in rezervnim častnikom Slovanske čete, katerim dr. Šušteršič očita, da zastrupljajo nepokvarjene elemente med vojaštvom in civilnim prebivalstvom. V svojem pismu priporoča dr. Šušteršič

lavske zahteve, ki so omenjene le na dotične obrate, bolj in pravičneje upoštevale, nadalje, da bi se preprečila spekulacija, ki je včasih v škodo vsemu prebivalstvu, in slednjič bi se tudi delavstvo samo moglo prepričati, ali je možno ali ne, realizirati to ali ono socialno zahtevo. Njegova socialna vzgoja bi se silno ukrepila in postala smotrenejša. Delavska kontrola bi pospešila socializacijo gospodarstva. Delo se more osvoboditi le s smotrenim delom in socialno vzgojo ljudstva, ne pa z revolucionarnimi dekreti, ki obvisijo v zraku, kakor kaže dosežani boljševiški zgled. Predvsem pa vodi pot do tega cilja preko demokratizacije vsega javnega življenja. Predno moremo uveljaviti socializem, mora zmagati demokracija!»

Predavatelj je slednjič apeliral na zaledje, ki naj sledi izgledu hrvaške vlade, ter naj se zavzame za stradajoče slovenske otroke v Primorski. Z živilom boljše preskrbljeno slovensko zaledje naj prevzame v tej vojni vihri v oskrbo bedno slovensko dečo ob morju. To je pač najbližja socialna naloga slovenskega ljudstva, ker — izgine li mladina, izgine tudi vsaka naša bodočnost.

gotove ukrepe proti dotični vojaški četi. Za tako podlost deželnega glavarja nimamo besed in smo prepričani, da bo težko ušel zasluženi kazni narodu.

— **Zvišana draginjska doklada za železniške uradnike.** Železniški minister je izjavil odposlanstvu železniških uradnikov sudetskih dežel, da se bodo izplačale draginjske doklade v dosežani višini 1. julija. Vlada pa izdeluje zaeno načrt za novo plačilno ureditev, s katero se gospodarski položaj neameščencev bistveno zboljša.

— **Štacijski poveljnik v Ljubljani,** polkovnik 17. pešpolka Weingraber, je prestavljen v etapno ozemlje na Tirolsko. Na njegovo mesto pride polkovnik Fekete.

— **Pevsko društvo »Slavec«** prične po štiriletnem vojnem presledku zopet z delovanjem. V prihodnjih dneh ko bodo društveni prestori v »Narodnem domu« zopet osnaženi in urejeni, se prično redne pevske vaje. Poleg starega odbora se vabijo tudi novi pevci in pevke k pristopu in naj prijavijo odboru po dopisnici svoj naslov, da se jih potem obvesti, kdaj se vrše pevske vaje.

— **Tarife za brzovlake zopet zvišajo.** »Tarifanzeiger« poroča, da nameravajo zvišati osebne tarife na brzovlakih avstrijskih državnih železnic.

— **Tragičen slučaj.** Pred tržaško poroto je stala enoindvajsetletna Beatrice Lovrinovich, tipkarica v puljskem arzenalu, obtožena detomora. Obtoženka, šibko, boleho deklet, hči poštenih in strogih staršev, je vsa leta živela tiho in skromno življenje zasebne uradnice. Vsi, ki jo poznajo, vedo povedati o njej le dobro. Meseca aprila 1917 je začel prihajati v urad, kjer je bila zaposlena Beatrice, mornarični inženir Emanuel Grünberg. Ogovarjal je deklet in jo končno začel vabiti, naj ga obišče v stanovanju. Ko se je obotavljala, ji je rekel, da se nima ničesar bati. Deklet, ki je dotlej ostalo pošteno, se ni upalo upirati vabilu svojega višjega. Prišla je k njemu na dom enkrat, dvakrat in postala žrtev njegove nasilne pohote. Nič ji ni obljubil, nič daroval. Še nekaj obiskov in — sit je je bil, kar je neprikrito pokazal z mrzlim obnašanjem. Deklet je razumelo in pokorno izostalo, dasi je gojilo do zapeljivca globoko čustvo. Inženir poslednji več iskal opravka v dekletovem uradu in vsa stvar je bila izostala neopažena. Toda kmalu se je pokazalo, da dogodek ni ostal brez posledic. V nepopisni srčni stiski se je deklet obrnila na zapeljivca z naznanilom, kaj ji je pričakovati. Odgovoril ji je, da se gotovo moti, da ni mogoče. In ni se več menil zanjo. Za Beatrice so se začeli dnevi strahu in obupa. Svoje stanje je prikrižala pred celim svetom, kolikor je mogla. Bala se je strogega očeta, žal ji je bilo uboge matere. Vendar so se začele raznašati o njenem stanju negotove govorice, a ona je vedno nasproti vsem odločno tajila. Ko je čutila, da se ji bliža ura, je pol pretvezo boleznin ostala doma in se zaprla v svojo sobo. Prepuščena sama sebi, v nezaslišani dušni in telesni stiski je postala mati in — detomorka. A zaman je bil zločin — stvar je prišla na dan in Beatrice je morala v ječo. Te dni je stala pred porotniki. Bedna in potrta je — kakor že v preiskavi — vse odkrito priznala, nič olepševala, nikogar obtoževala... In porotniki so čutili, da nimajo pred seboj pravega krivca, temveč le njegovo žrtev ter so oprostili Beatrice. S tem je stvar končana in zakonu je zadoščeno. In vendar sta se zgodila dva težka zločina, ne samo eden!

— **Po tisoč kron za hektolter vina, močnega 14 stopinj,** je bila te dni na otoku Visu prodana izredna dobra partija.

— **Z Dunaja v Trst v šestih urah.** Inženir dr. Gino Dompieri v Trstu je intel pred povabljenim občinstvom večinoma iz trgovskih in pomorskih krogov, zanimivo predavanje o svojem načrtu nove železniške zveze Dunaja s Trstom. Po njegovem načrtu bi bila potrebna še ena, tretja zveza med tema mestoma, ki bi deloma uporabljala že obstoječe proge. Nova črta gre z dunajskega severnega kolodvora, ki bi se pretvoril v nekaj osrednji kolodvor, po že obstoječi aspanški prog, potem zavije proti jugu do Ptuj, nato uporabi južno železnico čez Pragersko do Celja, odtod krene proti zapadu mimo Motnika proti Škofji Loki in potem mimo Idrije in Nansosa čez Kras do Zavelj, odkoder vodi proga po predoru skozi hrib sv. Justa v nov osrednji kolodvor na Borznem trgu in odtod ob morju proti Tržiču. Proga bi bila vseskozi prvovrstna, dvotirna, z majhnimi strminami in velikimi loki, kar bi omogočilo hitro vožnjo. Tako bi se rabilo iz Trsta v Ljubljano dobri 2 uri, do Jesenice 2 in pol ure, v Gradec 4 in pol ure, na Dunaj 6 ur, v Krakov ali Prago 13 ur in v Varšavo komaj 18 ur. Načrt ima seveda mnogo nasprotnikov in ugovorov, češ, da izključuje Gradec in da krši privilegij južne železnice. S podhravitvijo te železnice, ki je le vprašanje časa in ni izključeno, da se železnica podrži še tekom vojne, bi odpadel zadnji pomislek. Gradec bi pa s progo le pridobil, a nič ne izgubil. Rentirala bi se ta železnica po mnenju predavatelja na vsak način.

— **Prezalošno sliko bede,** ki vlada v notranji Turčiji, nam podaje naslednje poročilo: V Mosulu so po slednji čas kar po vrsti izginiti otroci in nihče ni vedel kam, dokler ni nekega dne povedala majhna deklica svojim staršem, da je nje mala sestrica šla v hišo nekega Arabca, a se ni več vrnila. Preiskali so hišo in našli v vodnjaku ostanke dvajset umorjenih otrok. Izkazalo se je, da je mož otroke z rozinami in šlaščicami

čemo dobesedno navesti zanimiva izvajanja, ki jih je predavatelj podal glede delavske kontrole. — »Socialna vzgoja potom dela v organizacijah nam odpira nova pota, nas vodi na vedno nova razgledišča. Ruska revolucija je poleg slabih učinkov imela tudi dobre. Danes ne moremo še prav presoditi njeno vrednost, to bo mogoče kdaj pozneje. Pa tudi tistih njenih idej, ki so se obnesle, ne moremo enostavno prepisati, znati jih moramo marveč prilagoditi našim posebnim razmeram. Zdi se, da bi bila ideja takozvane delavske kontrole produkcije in prometa pri nas na mestu. Delo v organizacijah, zlasti v združništvu je usposobilo naše delavno ljudstvo za soudeležbo v raznih vodstvih velikih obratov, v katerih je zaposleno. Mislim, da bi se ta ideja, praktično vzeta, dala pri nas izvesti vsaj deloma. Vzemimo le nekatere stroke. Železničarji so upravičeni zahtevati, da se njihovi zastopniki udeležijo vodstva obrata, kateremu bodo s svojimi praktičnimi izkustvi gotovo koristili. Rudarji so upravičeni zahtevati zastopstvo v ravnateljstvih rudarskih obratov itd. Pred vsem prihajajo v poštev večja podjetja, katerih prosperovanje je v interesu vsega ali vsaj večine prebivalstva. Učinek te delavske kontrole bi bil predvsem ta, da bi se razne de-

vabil v liho in jih tam moril. Meso svojih žrtev je na mahlne kose razrezane pekel in nosil na trg, kjer ga je pod različnimi imeni prodajal. Obsojen je bil na vislice. Obesili so ga ob udeležbi vsega mosulskega prebivalstva. Razjarjene matere so pred smrtjo planile nanj, ga grizle, pulile mu lase in ga bile s kamni, da je bolj mrtve nego živ prišel na vešala.

Vojna.

Na italijanski fronti vlada velika napetost, povzročena po sunkih močnih polizvedovalnih oddelkov proti našim črtam. Italijani uporabljajo dosrečilo skozi črte naših opazovalcev in poljskih straž videti v naše sprednje jarko in odvesti iz njih vjetnike, od katerih bi mogli kaj poizvedeti o porazdelitvi naših čet ter o izpneimembah, ki so se glede dislokacije v zadnjem času izvršile. Seveda je naše vojno vodstvo vse potrebno ukrenilo, da se glede priprav za napad varuje popolna tajnost.

Tekom zadnjih dveh dni so nam došla naslednja brzobjavna poročila:

Dunaj, 8. junija. Uradno se razglašajo: Med Asiagom in Brento je sovražnik z močnimi oddelki nadaljeval svoje polizvedovalne sunki. Odbiti smo ga deloma z ognjem, deloma v bližinskem boju. Artiljerijsko delovanje je na celi jugozapadni fronti zelo živahno.

Berlin, 8. junija. Iz glavnega stana se poroča: Pomorni napadi sovražnika severozapadno Chateau Thierry in protinapadi za zopetno osvojitve izgubljenih črt so mu pripomogli do neznatne pridobitve ozemlja. Večkratni naskoki francoskih, ameriških in angleških polkov so se izjalovili ob težkih izgubah. Sicer je položaj neizpremenjen.

Dunaj, 9. junija. Uradno se razglašajo: Italijansko polizvedovalno delovanje se je včeraj še znatno razširilo; ostalo je povsod brez uspeha. V Judikarijih in pri Asiagu so italijanski bataljoni napadali naše pozicije, a zavrnili smo jih z našim ognjem. Ljuti boji so se razvili za Monte Pertica (vzhodno Brente). Po artiljerijski pripravi je naskočil sovražnik v širokosti 1 kilometra; naskok se je izjalovil v koncentričnem topniškem ognju in ob hrabrosti posadke naših strelskih jarkov. V zelo razredčenih vrstah so se napadalci umaknili v svoje pozicije nazaj. Tudi ob Plavi je ostalo sovražno izvidno delovanje brez uspeha.

Berlin, 9. junija. V ozemlju Kemmela, ob Sommi in ob Avri naraščajo artiljerijski ogenj. Krajevni napadi Francozov južno Ypenna in Angležev severno Hamela so bili krvavo odbiti. Ob Oisi živahno bojno delovanje. Francoski krajevni napadi na južnem bregu Aisne in južno reke Ourcq so se izjalovili. Amerikanci, ki so poskušali napadati severozapadno Chateau Thierry so vrgli preko prvotnih pozicij nazaj.

Berlin, 9. junija zvečer. Zapadno Oise smo vzeli višine pri Cury ter osvojili tudi sosednje sovražne črte.

Nemški plen.

Berlin, 9. junija. Wollfov urad poroča: Pri armadni skupini nemškega cesarjeviča je v zapadni fronti od 21. marca dalje naraščalo število vjetnikov na 185 moških. Plen se je zvišal na 2250 topov in mnogo tisoč strojnih pušk.

Pariz, 9. junija. Obstreljevanje Pariza z nemškimi dalekostrelnimi topovi se nadaljuje.

Zadnje vesti.

Stališče Jugoslovancev.

Dunaj 9. junija. Načelnik Jugoslovanskega kluba, dr. Korošec, in poslanec dr. Vukotič, sta imela včeraj razgovor z ministrskim predsednikom vitezom Seidlerjem, ki je želel informacije o stališču Jugoslovanskega kluba glede sklicanja parlamenta. Glasom komuniteja, ki ga je objavil Jugoslovanski klub, je poslanec dr. Korošec izjavil ministrskemu predsedniku: Jugoslovani žele in zahtevajo, da se takoj skliče parlament, do katerega imajo narodi ustavno pravico. Proti sedanjim vladi bodo stopili Jugoslovani v najostrejšo opozicijo. Boj Jugoslovancev bo veljal torej le vladi, ne parlamentu. Kakih sredstev se bomo v opoziciji poslužili, o tem se posvetovanja šele vrše in se bodo tozadnji sklepi storili skupno s češkimi zastopniki. Sicer pa ni nobenega povoda za to, da bi dajali vladi vnaprej pojasniti o taktičnem postopanju. Če si želi vlada utrditi svoje stališče, je v ustavni državi za to le eno sredstvo, ustvaritev velike delovne večine. Če si vlada take večine ne more pridobiti, potem mora vedeti, kaj ji je storiti. Zastopnik Jugoslovanskega kluba

je pri tej priliki energično protestiral proti preganjanju Slovencev. — Ob šestih popoldne sta bila zastopnika Jugoslovanskega kluba sprejeta pri vnanjem ministru grofu Burianu. Razgovor je veljal jugoslovanskemu vprašanju.

Poletno zasedanje parlamenta.

Dunaj 9. junija. Konference parlamentarnih strank med seboj in razgovori voditeljev strank z ministrskim predsednikom se nadaljujejo in veljajo pred vsem razmotrivanju po ministrskem predsedniku v ospredje postavljeni zahtevi zagotovitve delovne večine za poletno zasedanje, kateri zahtevi pritrjujejo tudi nemški nacionalci in krščanski socialci. Večina bi morala prevzeti poroštvo za rešitev državnih potreb in za preprečenje vseh državi sovražnih načrtov v opoziciji. Odločitev vprašanja, je-li bo nova grupacija strank močna dovolj, da bi mogla podati tako poroštvo, je pač odvisna od današnje konference poljskih poslancev v Krakovu, na kateri se store obvezni sklepi za nadaljnjo taktiko poljskih frakcij.

Aprovizacija mest.

Dunaj 8. junija. Kot zastopnik zveze nemških mest v Avstriji se je danes poslanec dr. Schürff zglasil pri ministrskem predsedniku, da mu naznani zahteve nemških mest in trgov glede preskrbe z živili. Prosil je za vladno podporo glede uvoza ogrske masti v Avstrijo in za olajšanje transportov iz Kongresne Poljske. Opozarjal je na to, da nakupovanje sadja po tovarnah za marmelado pospešuje navijanje cen. Vlada naj bi torej za marmelado določila maksimalne cene. Vitez Seidler je obljubil odpomoč.

Zahteve praških železničarjev.

Dunaj, 8. junija. Včeraj so prišli k železniškemu ministru zaupniki praških železničarjev, pod vodstvom posl. Buřivala, da intervenirajo radi vprašanja prehranjevanja in draginskih doklad. Ko so se ti posvetovali pri sekcijem šefu Rumlerju, je dospela iz Prage vest, da je bilo ob 10. uri 10 min. dopoldne začasno ustavljeno vse delo in ves promet na železnici, da so ostali v tem času vsi vlaki, ki so odšli iz Prage, na progah in da brzovlak, ki ima oditi iz Prage ob 10. uri 10 min. sploh ni odpeljal. Tudi v pisarnah počiva delo. V sled te vesti je Rumler prekinil pogajanja. Šele, ko je Buřival interveniral pri železniškem ministru, se je bila konferenca zopet nadaljevala. Železniško ministrstvo je obljubilo, da odpošlje v Prago sedem vagonov živil in da dobi Praga tudi del žita, ki ga je dobila Avstrija s posredovanjem Nemčije iz Ruskega Poljskega. Tega žita je skupaj 50.000 vagonov. Ob 1. uri popoldne so železničarji v Pragi zopet začeli delati.

Iz nemškega državnega zbora.

Berlin 8. junija. V nemškem državnem zboru se je vršila danes volitev prezidija. Oddanih je bilo 280 glasov. Poslanec Fehrenbach (centrum) je dobil 270 glasov in je torej izvoljen za predsednika državnega zbora. Izjavil je, da sprejme izvolitev. Za podpredsednika so bili izvoljeni poslanci: naprednjak Dowe z 262 glasovi, socialni demokrat Scheidemann s 194 glasovi in nacionalni liberalci Paasche s 187 glasovi.

Novi vojni cilji entente.

Geneve 8. junija. Glasom zanesljivih pariških poročil je vrhovni vojni svet entente dne 8. junija v Versaillesu sklenil, da se ustanovitev samostojnih držav za Poljake, Čeha in Slovake ter za Jugoslovane proglasi kot vojni cilj Francije, Anglije in Italije. Ob enem so vlade alirancev vzele na znanje izjavo državnega tajnika Lansinga, glasom katere Združene države simpatično pozdravljajo prizadevanja Čehov, Slovakov in Jugoslovancev, ter so se pridružile tej izjavi, izražujoč živahno sočuvstvanje z željami teh narodov.

Vojna še letos končana.

Geneve 9. junija. „Humanite“ poroča, da je ministrski predsednik Clemenceau napram poslancem izrazil svoje zaupanje, da bo vojna še letos končana.

Lloyd George o položaju.

London 9. junija. Na letnem zborovanju zveze tiskarjev je ministrski predsednik Lloyd George razmotrival vojni položaj ter naglašal važnost ameriške pomoči za uspeh alirancev. Sedanji boj je borba proti brutalnemu idealu, pruskega militarizma. Kriza še traja, a pogum in neuklonljiva energija Angležev in Francozov bota premagati vse težave. Aliranci morajo biti složni glede cilja in nepopustljivi v svojih sklepih.

Georgijska republika.

Tiflis, 8. junija. Dne 26. maja so razpustili Georgijci tu transkavkaško vlado in transkavkaški parla-

ment, ki je bil glavni nositelj transkavkaške republike. Istega dne se je sestal georgijski deželni zbor in proklamiral neodvisnost Georgije.

Nemški podmorniki v Ameriki.

New York 8. junija. Vlada Združenih držav je razpisala nagrade za opazovanje nemških podmornikov ob ameriški obali. Amerikanska pristanišča so začasno zaprta. Sklenilo se je prisilno interniranje sovražnih podanikov v New Yorku in v vseh atlantskih mestih.

Bern 9. junija. Iz New Yorka se brzobjavno poroča, da je bilo v zadnjem tednu ob severo-ameriškem obrežju potopljenih 18 ameriških ladij. V atlantskem oceanu je nemška podmorska križarka na daljavo 10 milj obstreljevala veliki italijanski parnik „Prometheus“, ki se je po kratkem boju potopil.

Aprovizacija.

Iz sejo mestnega aprovizačnega odseka z dne 7. junija je poročati, da bo aprovizacija prihodnji teden razdelila raznim skupinam ubožne akcije po 10 dtg masti in 10 dtg toja na osebo. Razdelilni načrt se pravočasno objavi. — Aprovizacija ima na zalogi nekaj sira, katerega sedaj razdeli. Sir dobe one skupine ubožne akcije, ki ne dobivajo na izkaznice mesa po znižani ceni. To so skupine C, D, III. in IV. uradniška skupina. Vsaka oseba dobi četrtilogram sira in bo razdelilni načrt prihodnje dni objavljen. — Na trgu se pojavlja neznosna draginja raznega sadja. Odsek sklene, da naj aprovizacija sama skuša dobiti kupčijo s sadjem v svoje roke, da bo prebivalstvo obvarovano navijanja cen. — Aprovizacija je dobila 3 vagona moka za kuho. Moka sicer ni prvovrstna, vendar čista pšenična je. Moko se razdeli prihodnji teden na izkaznice in dobi vsaka oseba po pol kilograma. — Moko za peko ima aprovizacija zaenkrat dovolj v zalogi.

Drva. so pošla. Stranke naj se torej za nje ne zglasajo več pri mestnem magistratu.

Meso za gostilničarje in zavode. Gostilničarji in zavodi prejmejo meso v torek, dne 11. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa od 2. do 4.

Telečje meso za težko bolne. Mestna aprovizacija do preklica ne sprejema več priglasov težko bolnih za telečje meso. Vzrok tiči v tem, ker primanjkuje prvih telečjega mesa in ker se je drugič zgodilo več slučajev, v katerih niso bili prijavitelji težko bolni, temveč zdravi ljudje.

Izmenjavanje belih izkaznic za goveje meso. Mestna aprovizacija naznanja, da odslej dalje ne bo več zamenjavala belih izkaznic za goveje meso. Stranke, ki prihajajo v urad, da premenjavajo mesarje itd., prosimo, naj s temi zahtevami več ne nadlegujejo.

Suho zelje za rumene izkaznice D. Stranke z rumenimi izkaznicami D prejmejo suho zelje v ponedeljek, dne 10 t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določeni je tale red: od 2 do 3 popoldne št. 1 do 200, od 3 do 4 št. 201 do 400, od 4 do 5 št. 401 do konca. Stranka dobi na vsako osebo pol kg, ikilogram stane 2 kroni. Pri-nesite s seboj posodo.

Sir na rumene izkaznice C. Stranke z rumenimi izkaznicami C prejmejo sir v torek, dne 11. t. m. in v sredo, dne 12. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določeni je tale red: v torek dne 11. t. m. dopoldne od 8. do 9. št. 1 do 200, od 9. do 10. št. 201 do 400, od 10. do 11. št. 401 do 600, popoldne od pol 2. do pol 3. št. 601 do 800, od pol 3. do pol 4. št. 801 do 1000, od pol 4. do pol 5. št. 1001 do 1200, od pol 5. do pol 6. št. 1201 do 1400. V sredo, dne 12. t. m. dopoldne od 8. do 9. št. 1401 do 1600, od 9. do 10. št. 1601 do 1800, od 10. do 11. št. 1801 do 2000, popoldne od pol 2. do pol 3. št. 2001 do 2200, od pol 3. do pol 4. št. 2201 do 2400, od pol 4. do pol 5. št. 2401 do 2600, od pol 5. do pol 6. št. 2601 do konca. Stranke dobe za vsako osebo približno četrtilogram sira, ki stane 1 krono.

Kislo zelje za III. okraj. Stranke III. okraja prejmejo kislo zelje na nakazila za mast v ponedeljek, dne 10. t. m. popoldne pri Jakiopiču na Mirju. Določeni je tale red: od pol 2 do pol 3 št. 1 do 350, od pol 3 do pol 4 št. 351 do 700, od pol 4 do pol 5 št. 701 do 1050, od pol 5 do pol 6 št. 1051 do konca. Stranke, ki se izkažejo s katero koli izkaznico ubožne akcije plačajo kg po 80 vinarjev, vse druge stranke po 2 K. Stranke dobe za vsako osebo 2 kg.

Kislo zelje za IV. okraj. Stranke IV. okraja prejmejo kislo zelje v torek, dne 11. t. m. pri Jakiopiču na Mirju na nakazila za mast. Določeni je tale red: dopoldne od 8 do 9 št. 1 do 300, od 9 do 10 št. 301 do 600, od 10 do 11 št. 601 do 900, popoldne od 2 do 3 št. 901 do 1200, od 3 do 4 št. 1201 do 1500, od 4 do 5 št. 1501 do konca. Stranke, ki se izkažejo s kakršnokoli izkaznico ubožne akcije, plačajo kilogrami po 80 vinarjev, vse druge stranke po 2 kroni. Stranke dobe za vsako osebo 2 kilograma.

Kislo zelje za V. okraj. Stranke V. okraja prejmejo kislo zelje na nakazila za mast v sredo, dne 12. t. m. pri Jakopiču na Mirju. Določen je tale red: od 8. do 9. dopoldne št. 1 do 400, od 9. do 10. št. 401 do 800, od 10. do 11. št. 801 do konca. Stranke, ki se izkažejo skakršnokoli izkazno ubožne akcije, plačajo kilogram po 80 vin., vsi drugi po 2 kroni. Stranke dobe za vsako osebo po 2 kilograma.

Razno.

* **Cena za živila drugod.** »Pravo Lidu« piše: Neki vojak, ki se muži na Tirolskem, nam poroča med drugim: »Naznaniti Vam hočem, kakšne da so cene raznih predmetov tu pri nas na Tirolskem v Pustrski dolini. Tako stane n. pr. 1 kg dobrega masla 6 K, 1 liter izbornega mleka 34 vin., 1 liter posnetega 15 vin., jajca od 24 do 30 vin., 1 kg bele moke, kupljene pod roko (1) od 80 do 1 K 20 vin., 1 kg krompirja 30 do 40 vin. Ko sem bil februarja na dopustu, so plačevali pri nas na Moravskem za 1 kg masla 60 do 64 K; za druge predmete pa primerno k temu. Tu pa je uvedena stroga kontrola. Gorje onemu, ki bi skušal le malo cene pretiravati. Takoj ga zapro, kajti za vsakim vogalom stoji stražnik. Rekvizicije so se tu tudi v zelo majhni meri vršile. Zato pa je tu vse tako po ceni. Vprašujem pa, ali nima ubogo ljudstvo po drugih deželah iste pravice biti sito kot na Tirolskem. Pri takih razmerah kot se n. pr. na Češkem (ali pa pri nas) ne more živeti delavec tudi z dnevno plačo 10 K.« Tako vojak. Vsak dan čitamo v časopisih o nizkih cenah živil na Tirolskem, Gôr, Avstrijskem, Štajerskem, Ogrskem in drugod. Zakaj bi pa ne mogli v naši pravični Avstro-Ogrski vse enako urediti? Pri nas na Kranjskem so enake razmere kot na Češkem. Zakaj jih ni mogla naša deželna vlada urediti enako tirolskim? Kaj je temu vzrok?

* **Generalna stavka v Franciji.** »Humanite« poroča, da se pripravila v Franciji generalna stavka vse vojne industrije.

* **Predavanje švicarskega socialnega demokrata o bolševizmu.** Član švicarskega narodnega sveta za Zürichu socialist Platten, je imel v Ženevi dve uri trajajoče predavanje o bolševizmu in svojih doživljajih v Rusiji. Dasi je bil Platten ranjen v vozu, ravno, ko se je peljal z Leninom od izstrelka, trdi, da ni doživel v Petrogradu in v Moskvi v dobi svojega pettedenskega bivanja nobenega posebnega kaljenja miru. Iz strogih zakonov popolne oddaje imetja spoznava, vse rusko ljudstvo poštenost bolševikov, kateri delujejo le za blagor ruskih narodov in imajo za seboj 90 procentov ruskega ljudstva ter se gotovo še zelo dolgo obdrže. Razpust državnega zbora je bil potreben in opravičen, ker so se vršile volitve pod pritiskom vlade Kerenskoga in ker se je moralo zabraniti spopade s sovjeti delavcev, kmetov in vojakov, kateri so izšli iz nove situacije. Le nadaljno prodiranje nemških armad bi moglo bolševikom škodovati, a tako prodiranje ni niti Nemcem v korist, dokler bo red vsaj malo ohranjen. Navzoči Rusi so poročili Plattena zelo pritrjevali.

* **Filmski igralec si zasluži v eni sezoni 5.375.000 K.** Filmski komik Chaplin je v teh dneh podpisal z ameriško filmsko družbo pogodbo, katera bo ogromno zvišala njegove že tako ne majhne dohodke. Chaplin bo igral po pogodbi v sezoni v 8 filmih, od katerih pa noben ni daljši kot dve dejanji in za to ima zagotovljeno plačo 5.375.000 kron. S tem je dosegel Chaplin med ljudmi stalnih plač svetoven rekord. — Mogoče je pa to le v deželi milijonov — v Združenih državah Severoameriških.

* **Na 43.000 ljudi en zdravnik.** V Šleziji je tako pomanjkanje zdravnikov, da pride v Tešinskem okraju en zdravnik na 42.998 ljudi. Prebivalci oddaljenih gorskih vasi so brez vsake zdravniške pomoči. Ljudi zdravijo v nekaterih krajih, kjer divjajo nalezljive bolezni, navadni mazači (padarji).

* **V Nemčiji so znižali sicer dnevno racijo moke od 200 na 160 gramov — a prebivalci jo v znižani meri**

vsaj dobe; pri nas pa ni bila znižana — pa se tudi na največ krajih ne dobi. Lep razloček!

* **Stavka varšavskih časnikarjev.** Sotrudniki vseh varšavskih političnih dnevnikov so začeli stavkati, ker jim nočejo lastniki listov zagotoviti 700 do 800 K mesečne plače. Stavci so se pridružili stávki in podpirajo časnikarje. Izhaja le list stavkujočih. Sodi se pa, da bo zahtevam stavkujočih ustrezno.

* **Rusi hočejo iti domov!** »Daily Telegraph« poroča, da je 200.000 v Združenih državah stanujočih Rusov žaprosilo v Washingtonu za dovoljenje za vrnitev v Rusijo, da se morejo boriti proti Nemcem.

* **Preganjanje rumunskih socialistov.** Osem rumunskih socialističnih voditeljev so aretirali, ker so propagirali revolucijske ideje v duhu bolševizma in ker se imeli tajne seje.

* **Vojna bolezen na Švedskem.** Štokholmski listi prinašajo zdravniška poročila iz mnogih pokrajinskih mest, zlasti iz delavskih središč, o neki posebni vojnočasni bolezni, ki nastopa v obliki vodenice (edem) in ki izvira od slabe ali enostranske prehrane z čezmernim uživanjem nenasojenih slanikov in kolerab. Bolezen izgine po nekaj dneh počitka in ob dobri hrani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Josip Petejau

Tisk „Učiteljske tiskarne“ v Ljubljani

Učiteljska tiskarna

Ljubljana Franciščanska ul. 6,

registrovana zadruga z omejeno zavazo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejšie plakate in vabila za shode in veselice.

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, muzikalij itd.

Stereotipija. = Litografija.

Zahvala.

Ker mi ni mogoče se osebno zahvaliti vsem sodrugom, podružničnemu vodstvu, delavski godbi v Trbovljah in pokojnikovim tovarišem, ki so darovali venec in spremili z godbo ob priliki pogreba mojega svaka

Jožefa Laznik

izrekava za prireditev in obilo udeležbo pri pogrebu potom „Napreja“ srčno zahvalo vsem, ki so sodelovali.

Alojzij Žnidaršič,
svak.

Alojzija Žnidaršič,
sestra.

St. 7956.

Ročna ustanova za ljubljanske vdove.

Med pet ljubljanskih vdov je razdeliti v spomin svoječasne proke nadvojvodinje Marije Valerije znesek K 400.—, torej za osebo po 80 K.

Pravico do te ustanove imajo revne poštene vdove, ki so v Ljubljano pristojne.

Koleka prostim prošnjam je priložiti poročni list in mrtvaški list soproga, navesti je starost in število nepreskrbljenih otrok ter o čem prosilka živi (zashuzek), zlasti če ima kako pokojnino, državno ali siceršno redno podporo zase ali za otroke in v kateri višini.

Ime prosilke in njen stanovanjski naslov morata biti natanko in razločno pod prošnjo napisana.

Prošnje je vlagati pri vložnem zapisniku mestnega magistrata do konca junija 1918. Na prepozno vložene prošnje se ne bode oziralo.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 5. junija 1918.

Najbolj zanimiv in najboljši stov. ilustrovani tednik so:

TEDENSKE SLIKE

ki priobčujejo vsak teden mnogo zanimivih slik z bojišč in o drugih važnih aktualnih domačih in tujih dogodkih, ter obilo zanimivega čtiva: pesmi, povesti, jako zanimiv, lep detektivski roman, poučne članke in črtice iz gospodinjstva, zdravstva, vzgojeslovja, tehnike in sploh vseh strok poljudnega znanstva.

„TEDENSKE SLIKE“ so nepolitičen in nestranski ilustrovan tednik, ki je posvečen le zabavi in pouku.

„TEDENSKE SLIKE“ bi naj imela naročene vsaka rodbina, vsaka gostilna, kavarna, vsako društvo itd. Zahtevajte „TEDENSKE SLIKE“ povsod in pridobivajte naročnikov.

„TEDENSKE SLIKE“ stanejo četrt leta K 3-80 pol leta K 7-50 in celo leto 15.— K. Naročite si „TEDENSKE SLIKE“ takoj!

Pošljite nam svoj naslov in pošljemo Vam 1 številko „TEDENSKE SLIKE“ za stonj in poštnine prosto na ogled.

Upravništvo lista „TEDENSKE SLIKE“

Ljubljana, Franciščanska ulica 10/1.

JADRANSKA BANKA

PODRUŽNICA LJUBLJANA.

Akcijski kapital K 20.000.000.
Rezerve K 3.500.000.

CENTRALA: TRST.

Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Metkovič, Opatija, Spljet, Sibenik, Zader.

SPREJEMA: Vloge na knjižice in jih obrestuje po čistih 4%. Vloge na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Dviga se lahko vsak dan brez ozira na moratorij. Rentni davek plača banka iz svojega.

KUPUJE IN PRODAJA: Devize, valute, vredn. papirje, itd. in srečke c. kr. razr. loterije.

ESKONTIRA: Menice, devize, vrednostne papirje itd.

IZDAJA: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

DAJE PREDUJME: na blago, ležeče v javnih skladiščih.

PREVZEMA: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzjavni naslov: JADRANSKA. Telefon št. 257.